

KEHITTÄMISEN KEIHÄÄNKÄRJET

Ehdotuksia vaikeimmin työllistyvien nuorten
palvelujärjestelmän kehittämiseksi

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	3
Ennaltaehkäisevä työ	4
Koulu ja opinto-ohjaus nuoren tukena.....	6
Nuorisotyö osaksi koulujen arkea.....	9
Monipuolisuutta nuorten työpajoille.....	10
Nuorella tarve luottohenkilölle	13
Matalan kynnyksen monialaiset palvelukokonaisuudet	14
Palveluiden kehittämisen teesit.....	16

Kehittämisen keihäänkärjet: Ehdotuksia vaikeimmin työllistyvien nuorten palvelujärjestelmän kehittämiseksi

ISBN 978-951-588-514-2 (nid.)
ISBN 978-951-588-515-9 (PDF)
ISSN 1458-7629

JULKAISIJA: Mikkelin ammattikorkeakoulu, 2015
JULKAISUSARJA: Vapaamuotoisia julkaisuja –
Free-form Publications D55
TOIMITTAJA: Sonja Miettinen
KANNEN KUVA: Manu Eloaho
KUVAT: iStock
TAITTO: Mainostoimisto Groteski, Mikkelä
PAINO: Teroprint Oy, Mikkelä

ESIPUHE

Kehittämisen keihäänkärjet on ehdotuskokoelma vaikeimmin työllistyvien nuorten palvelujärjestelmän kehittämiseksi ja erilaisten palvelukokeilujen käynnistämiseksi Etelä-Savossa. Kehittämisen keihäänkärjet perustuvat nuorten palvelutarpeisiin ja -toiveisiin sekä palvelujärjestelmässä työskentelevien asiantuntijoiden näkemyksiin. Ehdotuskokoelma on osa Vaikeimmin työllistyvät nuoret palvelujärjestelmässä (VAINU) -hanketta, jonka tavoitteena on kehittää nuorten palvelujärjestelmästä joustava, verkostomainen ja nuorten palvelut mahdollisimman hyvin kokoava toimintamalli sekä luoda paikallisia ja seudullisia palvelukokonaisuuksia.

Kehittämisen keihäänkärjet -ehdotuskokoelma tarjoaa kokemusasiantuntijuuteen perustuvaa tietoa ja selkeitä ehdotuksia palvelujärjestelmän kehittämiseksi ja uusien palvelumallien kokeilemiseksi. Palvelujärjestelmän toimijat voivat hyödyntää kokoelmaa työssään. Etelä-Savon kuntien ja nuorten palveluita tuottavien organisaatioiden johto ja päättäjät saavat ehdotuksista suunnan, mihin kohdistaa resursseja nuorten koulutuksen ja työllistymisen edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Kehittämisen keihäänkärjet -kokoelma täydentää Vainulla Etelä-Savossa: Vaikeimmin työllistyvät nuoret palvelujärjestelmässä -selvitystä, joka julkaistiin maaliskuussa 2015. Ehdotukset on koottu selvityksen tuloksiin ja palvelujärjestelmän toimijoille järjestettyjen monitoimijaisten työpajojen työskentelyyn perustuen.

Vainu-hankkeen työpajat järjestettiin toukokuussa 2015 Mikkelissä, Pieksämäellä ja Savonlinnassa. Niihin osallistui yhteensä 41 palvelujärjestelmän toimijaa eri organisaatioista ja ympäri maakuntaa. Työpajojen järjestämisessä avustivat yhteisöpedagogiopiskelijat Elisa Anttonen, Mari Koivunen ja Sanna-Mari Pöyry. Kiitos kaikille työpajoihin osallistuneille aktiivisesta työskentelystä!

Hankkeen päättyessä kehitysehdotusten käytäntöön vieminen on kuntien ja palveluita tuottavien organisaatioiden tehtävä. Jokainen palvelujärjestelmän toimija on vastuussa oman työnsä ja työtapojensa kehittämisestä, mutta tarvitsee tukea ja riittävät resurssit johdolta ja päättäjiltä. Myös yhteistyö eri toimijoiden välillä on edellytys joustaville ja yksilöllisille palveluille. Muutos edellyttää yhteistä tahtotilaa.

Mikkelissä 15.6.2015

Sonja Miettinen
projektipäällikkö

Vaikeimmin työllistyvät nuoret palvelujärjestelmässä -hanketta rahoittaa Etelä-Savon ELY-keskus Euroopan sosiaalirahastosta. Hanke alkoi 1.11.2014 ja päättyi 30.6.2015.

ENNALTAEHKÄISEVÄ TYÖ

Palvelujen järjestämisessä tulisi keskittyä ennaltaehkäisevään työhön. Ongelmiin täytyy olla rohkeutta puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tukea tulee tarjota välittömästi. Ennaltaehkäisevän työn laaja kenttä tarjoaa nuorelle onnistumisen, yhteisöllisyyden ja merkityksellisyiden kokemuksia, jotka tukevat nuoren jokapäiväistä arkea ja kiinnittymistä yhteiskuntaan.

Syrjäytymisen ensimmäiset merkit ovat nähtävissä jo lapsena. Perhetyön merkitys ennaltaehkäisevässä työssä on suuri ja perhepalveluiden piiriin pääsyä tulee helpottaa jo varhaisessa vaiheessa. Yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää. Vanhempia tulee kannustaa ja auttaa niin asiantuntija- kuin vertaistuen keinoin. Yhteistyötä perhetyön ja nuorisotyön välillä tulee kasvattaa.

Palveluiden tulee vastata nuorten yksilöllisiin tarpeisiin ja tarvittaessa jalkautua nuoren omiin kasvuympäristöihin. Henkilökohtainen tuki on ensisijaista, mutta sen rinnalle kaivataan monipuolisia puhelin- ja sähköisiä palveluita. Eri

toimijoiden välinen tiivis yhteistyö nuoren tukemisessa on tärkeää.

Mahdollisuus monipuoliseen harrastustoimintaan on merkittävä osa ennaltaehkäisevää työtä. Nuorisotalojen toimintaa tulee monipuolistaa ja osallistumiskynnystä mataltaa. Urheiluseurojen ja muiden järjestöjen toiminta tukee ennaltaehkäiseviä palveluita tarjoten nuorille turvallisia ja helposti lähestyttäviä aikuiskontakteja, mutta toiminta on nuorille usein liian hintavaa. Työttömien nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi on tärkeää tarjota laadukkaita ja edullisia tai jopa maksuttomia liikuntapalveluita ja -paikkoja sekä muita vapaa-ajan palveluita. (Huhta 2015, 58–59.)

LÄHTEET:

HUHTA, HELENA 2015. "PITÄÄ PÄÄN KASASSA TYÖTTÖMYYSAIKANA" LIIKUNTA TYÖTTÖMIEN NUORTEN ARJESSA. NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO/NUORISOTUTKIMUSSEURA, JULKAISUJA 167

Se ois mahtava tilanne kun päästäs tukemaan perheitä jo ennen kun niitä ongelmia hirveesti ruppee syntymäänkään.

EHDOTUKSET

Ennaltaehkäisevään perhetyöhön panostaminen

Yksilöllisyyttä ja joustoa palveluihin

Monipuoliset ja maksuttomat nuoriso-, liikunta- ja vapaa-ajan palvelut nuoren hyvinvoinnin tueksi

KOULU JA OPINTO-OHJAUS NUOREN TUKENA

Peruskouluilla on erityisen merkittävä rooli ennaltaehkäisevässä työssä, sillä ne tavoittavat valtaosan nuorista. Oppilaitokset ovat merkittävä kasvuympäristö nuoren elämässä, jolloin oppilaitosten tuottamat palvelut niin opetuksessa kuin oppilashuollossa korostuvat.

Kouluissa tulisi keskittyä opetussuunnitelmien toteuttamisen rinnalla entistä vahvemmin lapsen ja nuoren sosiaaliseen kasvattamiseen. Nuorten elämäntaitojen kasvataminen tulisi huomioida myös opetuksessa aina opetussuunnitelmia myöten. Luokanopettajien ja ryhmäohjaajien roolia nuorten tukihenkilöinä tulee kasvattaa.

Usealla koulutuksen ja työn ulkopuolella olevalla nuorella on oppimisvaikeuksia. Oppimisvaikeuksien tullessa esiin niihin tulee puuttua hyvissä ajoin. Kynnystä hakeutua erityisopetukseen tulee madaltaa esimerkiksi lisäämällä erityisopetusta koskevaa tietoa. Asennekasvatuksen tuoma muutos vähentäisi erityisopetuksen leimaavuutta.

Toimiva oppilashuolto on keskeisessä roolissa nuoren hyvinvoinnin kannalta, mutta monet oppilashuollon toimi-

jat ovat nuorten näkökulmasta jäykkiä ja virkamiesmäisiä. Oppilashuollon toimijoiden, kuten kuraattorien ja opinto-ohjaajien, työnkuvaa ja mahdollisuuksien mukaan myös nimikkeitä voisi muuttaa nuorille helpommin lähestyttäväksi. Oppilashuollon resursseja tulee kokonaisuudessaan kasvattaa.

Opinto-ohjauksessa tulisi keskittyä vahvemmin ammatinvalinnanohjaukseen työuran näkökulmasta koulutusnäkökulmien sijaan. Ammatinvalintapsykologien toimintaa voitaisiin laajentaa peruskouluihin opinto-ohjauksen rinnalle. Lisäksi jo peruskoulussa tulee tarjota nykyistä kattavampia mahdollisuuksia työelämään tutustumiseen, jonka ohessa nuorten osaamista voisi selkeämmin kartoittaa.

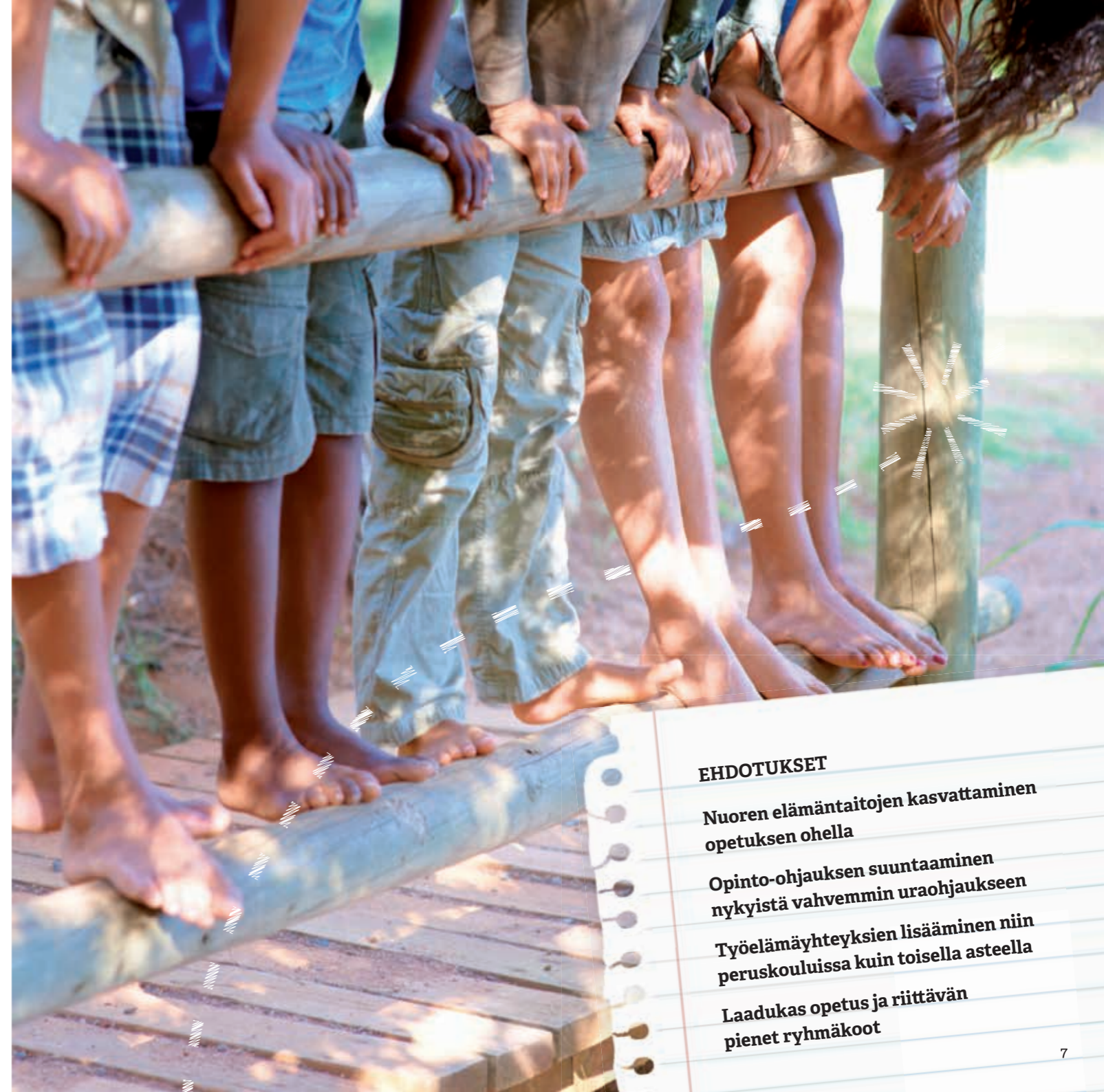
YKSILÖLLISYYTTÄ TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEEN

Ammatillisen peruskoulutuksen uudistuksella tulisi mahdollistaa yksilöllisyyttä toisen asteen koulutukseen. Opiskelutahdin yksilöllistäminen toisella asteella on tärkeää. Nuorille tulee tarjota mahdollisuuksia toisen asteen yksilöllisiin opintopolkuihin, jotka johtavat ammattitaidon karttumiseen ja lopulta työllistymiseen.

Toisen asteen koulutusta tulisi monipuolistaa esimerkiksi tarjoamalla mahdollisuutta tutustua oman koulutusalan rinnakkaisaloihin. Näin nuori saisi laajemman käsityksen työelämästä ja voisi valmentautua työmarkkinoiden vaatimuksiin. Oppisopimuskoulutukseen liittyviä ennakkoluuloja tulee hälventää.

Ryhmätoimintaa meillä paljon on, sosiaaliin suhteisiin ja tunnetaitoihin ja tämmösiin. Harrastettais luokkamuotoisesti tai tiettyjen oppilaitten kanssa.

EHDOTUKSET

Nuoren elämäntaitojen kasvattaminen opetuksen ohella

Opinto-ohjauksen suuntaaminen nykyistä vahvemmin uraohjaukseen

Työelämäyhteyksien lisääminen niin peruskouluissa kuin toisella asteella

Laadukas opetus ja riittävän pienet ryhmäkoot

NUORISOTYÖ OSAKSI KOULUJEN ARKEA

Peruskoulussa ja toisen asteen koulutuksessa tarvitaan muutakin kuin oppimiseen liittyvää tukea ja ohjausta. Toimintamuotona koulunuorisotyö olisi helposti lähestyttävä ja hyvä tuki nuoren elämän eri osa-alueilla. Kouluissa tehtävä nuorisotyö helpottaisi myös opettajien ja oppilashuollon toimijoiden taakkaa nuoren sosiaalisessa kasvattamisessa (Pohjola 2010, 5).

Kouluihin pääsy on kuitenkin usein haastavaa vallitsevien aseiden ja kouluhierarkian vuoksi. Toiminnan vakiinnuttamiseksi ja koulutyöhön kytkemiseksi se tulisi ottaa huomioon opetussuunnitelmissa ja resurssisuunnittelussa (Kiilakoski 2014, 156–157). Oppilaitosten ovien tulee olla avoinna myös etsivälle nuorisotyölle.

Kouluissa tehtävän nuorisotyön avulla voitaisiin tukea nuorten osallisuutta tarjoamalla esimerkiksi oppilaskunta-toimintaa helpompi, yksinkertaisempi ja epävirallisempi tapa tulla kuulluksi. Nuorisotyöntekijät kouluissa voisivat lieventää opettajien ja oppilaiden välistä arvoasetelmaa ja edistää sukupolvien välistä keskustelua. On tärkeää, että nuorilla on ympärillään aikuisia, joiden puoleen he voivat

kääntyä ja joille he voivat puhua hankalammistakin asioista. Hyvät aikuiskontaktit koulussa vaikuttavat keskeisesti kouluviihtyvyyteen ja lisäävät kouluhyvinvointia. (Harinen & Halme 2012, 47; Kiilakoski 2014, 39.)

Nuorisotyöntekijät voisivat tukea nuoria opetuksessa ja tarjota opettajille menetelmäosaamista opetuksen monipuolistamiseksi. Opetussuunnitelmien perusteiden lisäksi kouluissa on yhä enemmän teema- ja projektiluontoista toimintaa, jota nuorisotyö voisi kouluissa toteuttaa (Pohjola 2010, 2). Nuorisotyön menetelmin voitaisiin edistää nuorten yhteisöllisyyttä ja estää kiusaamista vahvistamalla oppilaiden ryhmäytymistä. Nuorisotyö voisi tehdä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä myös koulujen tukioppilaiden kanssa sijoittuen fyysisesti kouluhin. Nuorisotyö voisi myös yhteistyössä järjestöjen tai vapaaehtoistoimijoiden kanssa järjestää erilaista virike-, kerho- ja iltapäivätoimintaa nuorille koulupäivien rytmittämiseksi ja rentouttamiseksi.

EHDOTUKSET

Koulun ja nuorisotyön välisten raja-aitojen madaltaminen

Nuorisotyö opetussuunnitelmiin ja läsnä kouluhin kokoaikaisesti

Toiminnallisuutta kouluhin nuorisotyön menetelmin

Ei synny semmosta yhteisöllisyyttä, joka pitäs siellä koulussa mukana. Tämmönen vanhan kansan luokkahenki puuttuu tällä hetkellä kouluista.

LÄHTEET:

HARINEN, PÄIVI & HALME, JUHA 2012. HYVÄ PAHA KOULU: KOULUHYVINVOINTIA HAKEMASSA. SUOMEN UNICEF & NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO/NUORISOTUTKIMUSSEURA, VERKKOJULKAISUJA 56 SAATAVILLA: [HTTP://WWW.NUORISOTUTKIMUSSEURA.FI/JULKKAISUJA/HYVA_PAHA_KOULU.PDF](http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/hyva_paha_koulu.pdf)

KIILAKOSKI, TOMI 2014. KOULU ON ENEMMÄN: NUORISOTYÖN JA KOULUN YHTEISTYÖN KÄYTÄNNÖT, MAHDOLLISUUDET JA ONGELMAT. NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO/NUORISOTUTKIMUSSEURA, JULKAISUJA 155

POHJOLA, KIRSI 2010. NUORISOTYÖ KOULUSSA: NUORISOTYÖ OSANA MONIALAISTA OPPILASHUOLTOA. MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU, TUTKIMUKSIA JA RAPORTTEJA 54

MONIPUOLISUUTTA NUORTEN TYÖPAJOILLE

Työskentelyn tulee olla kannattavaa, suunnitelmallista ja tavoitteellista niin nuorten työpajoilla kuin kaikkialla työelämässä. Nuorella tulee olla motivaatio tehdä työtä. Työntekoon tulee kannustaa mm. tukiloukut poistamalla. Työpajoille kaivataan pysyvyyttä: vakituisia ohjaajia ja luottamusta nuoren ja ohjaajan välillä.

Starttipajatoiminta nuoren sosiaalisen vahvistamisen ja työkyntöisyyden kehittämiseksi tulee ottaa nykyistä laajemmin käyttöön. Työpajoilla työskentelyn tulee olla merkityksellistä ja keskittyä konkreettisen tekemisen lisäksi vahvasti nuoren työelämätaitojen kehittämiseen. Lisäksi nuorelle voitaisiin tarjota henkilökohtaista tukea työelämään esimerkiksi työvalmennuksen keinoin.

Työvalmennuksen ja yksilövalmennuksen välisiin rooleihin tulee kiinnittää huomiota. Valmentajien ammatti- ja ohjaustaitoihin tulee panostaa. Ohjaajille ja muille toimijoille tulee tarjota säännöllistä koulutusta oman osaamisen ylläpitämiseksi.

Tehokkaita tutustumiskäyntejä eri työaloille, että oikeesti pääsee näkeä minkälaista se on ja minkälaiset ihmiset tekee sitä työtä.

Nuorten työpajojen toimintaa tulisi nykyistä vahvemmin räätälöidä nuoren tarpeisiin ja toiveisiin. Työpajojen työskentelymahdollisuuksien tulee olla laaja-alaisia ja monipuolisia. Perinteisten puu-, metalli- ja käsityöpajojen rinnalle kaivataan mm. auto-, IT-, media- ja musiikkityöpajoja. Työpajoille kaivataan myös kokeilukulttuuria: mahdollisuutta tutustua eri alojen mahdollisuuksiin ja kokeilla erilaisia työtehtäviä etsien omaa koulutusalaan.

Työpajojen ja oppilaitosten välistä yhteistyötä tulee tiivistää. Peruskoulun suorittaneille jatko-opintopaikkaa vaille jääneille voisi useammin tarjota työpajaa vaihtoehtoksi etsiä omaa paikkaansa koulutuksessa ja myöhemmin työelämässä. Toisen asteen koulutusta ja työpajojen toimintaa tulee kattavammin yhdistää esimerkiksi mahdollistamalla osatutkintojen suorittaminen nuorten työpajoilla.

Polkua välityömarkkinoilta koulutukseen ja työelämään tulee vahvistaa. Nuorelle tehtävän osaamiskartoituksen ja useampien lyhyiden työkokeilujen avulla voitaisiin auttaa nuorta löytämään omat kiinnostuksen kohteensa. Palveluiden yksilöllisyys on ja räätälöinti on tärkeää, jotta työtä ja koulutusta on yksilölle sopivassa suhteessa ja kehitys molempien kanssa säilyy. Välityömarkkinoille tarvitaan tukihenkilöitä, jotka arvioivat nuoren osaamista ja auttavat elämässä etenemisessä etsien nuoren kanssa tälle sopivia mahdollisuuksia koulutukseen ja työelämään.

EHDOTUKSET

Nuoren työelämätaitojen kehittäminen työskentelyn ohessa

Työpajatoiminnan opinnollistaminen ja koulutuspolun vahvistaminen

Työn laaja-alaisuuden ja kokeilukulttuurin mahdollistaminen

NUORELLA TARVE LUOTTOHENKILÖLLE

Palveluiden laaja kirjo ja palvelujärjestelmän hajanaisuus turhauttavat joitakin nuoria, ja palvelut voivat pahimmillaan syödä toisiaan. Nuoren näkökulmasta ongelmana on toimijoiden vaihtuvuus, minkä takia verkoston rooli nuoren tukemisessa on tärkeää.

Moni nuori tarvitsee tuekseen tutun aikuisen, johon voi rakentaa luottamuksellisen suhteen. Nuoren tukihenkilöitä nimettäessä tule korostaa nuoren valinnanmahdollisuutta ja osallisuutta omaan palveluprosessiin. Palvelutoimijan on tärkeää voida tarvittaessa irrottautua omasta toimenkuvastaan nuoren rinnalla kulkiessa. Pitkäaikainen yhteistyö nuoren kanssa mahdollistaa palveluiden kohdistamisen nuoren tarpeisiin.

Ohjaus ja nuoren rinnalla kulkeminen palveluista toiseen siirryttäessä on tärkeää, jotta nuori ei huku palvelujärjestelmään. Palvelujen ja yksilön elämäntilanteiden nivelvaiheisiin tulee keskittyä, erityisesti siirtymä peruskoulusta toisen asteen oppilaitokseen on merkittävä vaihe nuoren elämässä. Toimintaan ja tiedonsiirtoon kaivataan avoimuutta. Nuorten tukihenkilöiden liikkuvuus eri palveluiden ja paikkakuntien välillä pitäisi mahdollistaa, jotta palvelusuhde ei katkea ja nuori saa pysyvää tukea. Nuoren elämää ja

Etenki semmonen alle kolmekymppinen epävarma, se haistaa sen leipäpapin niin pirun pitkälle... Siihen tarvitaan, että sä välität oikeesti.

palvelujen vaikuttavuutta olisi hyvä pystyä seuraamaan palveluista pois siirtymisen jälkeenkin.

Nuorelle tarjottavan tuen tulee olla aktiivista ja konkreettista keskittyen esimerkiksi arjen käynnistämiseen yhteistyössä nuoren kanssa. Nuoren tukemisessa on tärkeää huomioida nuoren vertaisverkostot ja tarjota mahdollisuus vertaistoimintaan. Itsenäistyvien nuorten ryhmässä voisi harjoitella elämäntaitoja. Vertais- ja tukihenkilötoimintaa tulisi yhdistää myös harrastustoimintaan.

Kolmannen sektorin ja vapaaehtoistyöntekijöiden merkitys nuoren tukemisessa on suuri. Palvelujärjestelmän toimijoiden ja vapaaehtoistoimijoiden yhteistyötä tulisi syventää ja toiminnan vaikuttavuutta parantaa selkeyttämällä organisointia ja pelisääntöjä. Lisäksi vapaaehtoistoimijoille tulisi tarjota koulutus ja työnohjausta toimintaansa.

EHDOTUKSET

Nuoren asioista vastaavan tukihenkilön nimeäminen nuoren palveluprosessin koko ajaksi

Pitkäaikaisen ja luottamuksellisen suhteen mahdollistaminen nuoren ja palvelutoimijan välillä

Vapaaehtoistoimijoiden kouluttaminen ja työnohjaus

MATALAN KYNNYKSEN MONIALAISET PALVELU- KOKONAISUUDET

Palveluiden tulee olla helposti lähestyttäviä ja niitä tulee markkinoida aktiivisesti ja monipuolisesti nuorille. Nuoren on helpompaa tulla palveluun, kun se on nuorten näköinen ja eri palvelutoimijat löytää samasta paikasta. Nuorilla tulee olla mahdollisuus aitoihin kohtaamisiin ja henkilökohtaiseen palveluun.

Yhden luukun palvelut selkeyttävät yhteiskunnallista palvelujärjestelmää ja mahdollistavat joustavamman asiakaspalvelun. Vaikka palveluita on monella paikkakunnalla koottu saman katon alle, palvelut eivät vielä aidosti toimi yhden luukun periaatteella. Nuoria joudutaan edelleen ohjaamaan monialaisista pisteistä muihin palveluihin. Erityisesti terveydenhuoltopalveluita kaivataan yhteisiin palvelukokonaisuuksiin. Monialaisiin kokonaisuuksiin voitaisiin liittää myös seurakuntien ja järjestöjen palveluita sekä vapaa-ajan palveluita.

Kaupungeissa ja isommissa kunnissa matalan kynnyksen palvelukokonaisuudet toimivat kiitettävästi, mutta haasteena on palveluiden eriarvoisuus paikkakuntien välillä; esimerkiksi Kela ja TE-toimisto voivat puuttua pienemmillä paikkakunnilla fyysisesti kokonaan. Palveluiden saatavuutta erityisesti syrjäseutujen nuorten näkökulmasta tulee pohtia vakavasti. Voisiko luukku liikkua?

Yhden luukun palvelut mahdollistavat moniammatillisen työparitoiminnan ja kaatavat sektorijattelua. Palveluiden yhdistäminen kokonaisuuksiksi vaatii eri alojen ammattilaisten yhteistyötä, toimivia verkostoja ja kunnioitusta, arvostusta ja luottamusta toimijoiden välillä. Konkreettisesti tarvitaan palveluiden läpinäkyvyyttä, hallintorajat ylittävää yhteistyötä ja riittäviä, parhaimmillaan jopa yhtei-

siä, resursseja toiminnan järjestämiseen. Verkostojen työnjaossa on vielä kehitettävää erityisesti vastualueiden rajojen määrittämisessä. Tiedonkulku on haastavaa, sillä tietosuojakysymykset rajoittavat palvelutoimijoiden välistä tiedonvaihtoa. Palveluissa tulisi löytää tapoja nuoren, tämän perheen ja asiantuntijoiden yhteistyöhön.

Nuoren näkökulmasta ongelmallisia ovat suppeat aukioloajat, jotka eivät aina sovi nuoren elämänrytmiin. Palveluiden aukioloaikoja olisi hyvä laajentaa, ja puhelin- ja verkkopalveluiden käytettävyyttä tulisi helpottaa. Erityisesti mielenterveyspalveluihin olisi hyvä päästä myös päivystysluontoisesti ilman ajanvarausta. Lisäksi haasteena voivat olla palveluiden ikäraajat ja päihteettömyysvaatimus. Nuorelle tulee myös taata tarpeen mukaan mahdollisuus anonyymiin palveluun.

Myös palveluiden toteutusmuotoihin kaivataan tuoreita ajatuksia. Erilaiset teemapäivät ja avointen ovien tilaisuudet madaltaisivat kynnystä tutustua palveluihin. Nuorille voitaisiin järjestää kerhotoimintaa, jossa palvelutoimijat toimisivat eri rooleissa nuorten kanssa. Harrastustoimintana esiintyvä palvelu voisi olla helpommin lähestyttävä ja lisäisi osallisuutta.

No mun mielestä ois erittäin hienoa, jos yhestä paikasta löytys periaatteessa kaikki eri väylät tälleen yksityiskohtaisesti. Että ois joku semmonen yks paikka, mikä löytäs sulle sen avun.

EHDOTUKSET

**Laaja-alaisuutta ja aitoa yhteistyötä
- kaikki nuoren tarvitsemat palvelut
saman katon alle**

**Joustavuutta aukioloaikoja laajentamalla
ja päivystysluontoisuutta kasvattamalla**

**Palveluita kaikille nuorille: pois rajoitteista
esimerkiksi ikään, henkilötietoihin ja
päihteettömyyteen liittyen**

**Huomio palveluiden saavutettavuuteen
myös pienissä kunnissa ja syrjäseuduilla**

PALVELUJEN KEHITTÄMISEN TEESIT:

1

NUOREN NÄKÖKULMASTA:

- Nuoren osallisuus palveluprosessissa
- Palveluiden yksilöllisyys ja henkilökohtaisuus
- Palveluiden saavutettavuus

2

ASiantuntijan Näkökulmasta:

- Riittävästi aikaa ja resurssia kehittää toimintaa ja päivittää osaamista
- Mahdollisuus säädellä työ- ja asiakasmäärää yksilön hyvän kohtaamisen varmistamiseksi
- Vahvaa verkostoyhteistyötä

3

KAIKESSA TOIMINNASSA:

- Byrokratian vähentäminen
- Sektoriajattelusta kohderyhmäkeskisyyteen
- Projektit ja pilotit pysyväksi toiminnaksi